

Nou impuls al projecte UAB-Campus d'Excel·lència Internacional

El projecte presentava 47 actuacions per desenvolupar a la UAB en quatre anys, de les quals ja s'ha completat el 66 %. **PÀGS. 2 i 3**

25 ANYS DE CIÈNCIES POLÍTIQUES

La Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia de la UAB va donar el tret de sortida, el 20 d'octubre, a la celebració del 25è aniversari del seu neixement amb l'acte d'inauguració del curs acadèmic i amb una exposició. **PÀG. 7**

ESTUDIEN ELS EFECTES DEL BISFENOL A

Uns investigadors han analitzat els efectes del bisfenol A (BPA), un polímer molt utilitzat per fabricar plàstics, en cultius *in vitro* d'ovaris. Els resultats demostren que l'exposició a aquesta substància és perjudicial per al fetus. **PÀG. 9**

AUGMENTA L'ÚS DEL TRANSPORT PÚBLIC

La UAB ha fet una enquesta a 5.069 persones (estudiants, PDI i PAS), que revela que l'ús del transport públic (un 56,9 % del total de la comunitat) ha augmentat en detriment del privat per desplaçar-se al campus de Bellaterra. **PÀG. 13**

Cinc milions d'euros per consolidar el projecte de Campus d'Excel·lència Internacional

➤ La rectora Ana Ripoll va exposar a Madrid, en un acte públic, les actuacions realitzades des del 2009

La rectora de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Ana Ripoll, va exposar, el dijous 20 d'octubre, a Madrid, els resultats de les actuacions realitzades des del 2009 en el marc del projecte UAB-CEI, amb el finançament del programa Campus d'Excel·lència Internacional. L'acte va tenir lloc a l'auditori del Museo Reina Sofía de Madrid. L'avaluació d'aquests resultats ha suposat un finançament addicional de 5 M € per al projecte.

La rectora va destacar l'evolució dels principals indicadors en tot aquest període. «Hem iniciat el 90 % de les actuacions i ja estem obtenint una millora en els indicadors de qualitat: tenim més estudiants, amb més rendiment, més finançament de projectes, més publicacions científiques, més professors i investigadors estrangers, més patents, i un llarg etcètera de millores, que fa

La rectora va destacar l'evolució dels indicadors principals en un acte al qual van assistir quatre-cents convidats.

només dos anys, i aquests avenços ja ens situen entre les 200 millors universitats del món», va precisar Ana Ripoll. L'endemà, divendres, el comitè avaluador va informar favorablement de l'evolució del projecte UAB-CEI, i el Ministeri d'Educació va aprovar un finançament addicional de 5 milions d'euros per a la UAB.

La UAB va obtenir el reconeixement de Campus d'Excel·lència Internacional l'any 2009 amb el projecte «UAB-CEI aposta pel coneixement i la innovació». El projecte presentava 47 actuacions que s'havien de desenvolupar en quatre anys, de les quals ja se n'ha completat el 66 %.

(Continua a la pàgina següent)

ACORDS DEL CONSELL DE GOVERN DEL 19 D'OCTUBRE DE 2011

CRITERIS PER A L'ELABORACIÓ DEL PRESSUPOST DE LA UAB PER AL 2012

S'aproven els criteris per a l'elaboració del Pressupost de la UAB per al 2012.

SUPRESSIÓ D'ESTUDIS DE DOCTORAT

S'aprova la supressió del doctorat d'Arqueologia Clàssica.

PROGRAMACIÓ DE MÀSTERS 2011-2012

El Consell de Govern es dóna per assabentat dels criteris de programació de màsters universitaris per al curs 2011-2012, aprovats per la Comissió d'Estudis de Postgrau.

INFORME SOBRE LA PROGRAMACIÓ UNIVERSITÀRIA

El Consell de Govern es dóna per assabentat de l'informe que tracta diferents aspectes de la programació universitària.

VALORS DE LA UAB EN EL MARC DE LA RESPONSABILITAT CORPORATIVA

Es presenta al Consell de Govern el document «Principis i valors de la UAB», que té per objectiu plasmar en un text únic el conjunt de valors i principis que caracteritzen l'actuació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

FUNDACIÓ WASU

El vicerector de Transferència Social i Cultural va informar sobre l'oportunitat de constitució de la Fundació Wasu (Observatori per a la Prevenció de la Mutilació Genital Femenina) i sobre les entitats que en formaran part, el procés de creació d'aquesta fundació i els altres aspectes en què s'ha avançat fins avui.

MODIFICACIÓ DE REGLAMENTS

S'aprova la modificació dels reglaments de la Facultat d'Economia i Empresa i del Departament d'Art i de Musicologia.

El Bioclúster, especialitzat en biomedicina, biotecnologia i biodiversitat, integra disset departaments de la UAB.

Les actuacions estan estructurades en tres grans eixos. En primer lloc, millorar la docència i la investigació amb un disseny d'espais i d'un model docent innovador, amb els millors programes per atraure els millors estudiants i investigadors, i amb una política de creació de clústers de recerca especialitzats.

En segon lloc, impulsar la projecció internacional de la Universitat establint ponts amb altres institucions de prestigi i creant l'entorn favorable per a l'atracció

**El projecte presentava
47 actuacions per desenvolupar
en quatre anys, de les quals
ja se n'ha completat el 66 %**

de talent. I finalment, interactuar més intensament amb l'entorn territorial integrant-hi les institucions i consolidant el paper de la UAB com a motor econòmic i cultural del territori.

A l'acte de presentació, van assistir-hi més de quatre-cents convidats, entre els quals hi havia representants de la classe política, del món empresarial i de l'àmbit acadèmic.

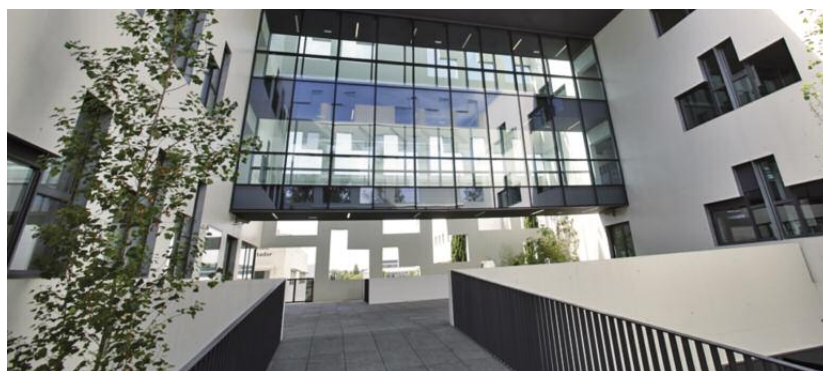
Els responsables de les universitats dels vuit nous projectes preseleccionats en la convocatòria Campus d'Excel·lència Internacional 2011 van exposar els seus plans estratègics per obtenir el qualificatiu de CEI, mentre que nou campus que ja disposen del segell d'excel·lència, com ara l'UAB-CEI, van expo-

sar els resultats de les actuacions realitzades per optar a finançament addicional.

El ministre d'Educació, Àngel Gabilondo, va ser l'encarregat d'inaugurar i clausurar l'esdeveniment, i va destacar la importància del programa Campus d'Excel·lència Internacional, com també la profunda transformació de les universitats espanyoles.

LA PRESENTACIÓ A MADRID

També hi van ser presents el president de Castella i Lleó, Juan Antonio Herrera, i el seu homòleg a Extremadura, José Antonio Monago, el secretari d'Estat d'Investigació, Felipe Pétriz, el secretari general d'Universitats, Màrius Rubiralta, a més de consellers i representants de parlaments autonòmics, rectors d'universitats espanyoles i estrangeres, representants d'organismes públics d'investigació i d'instituts de recerca, així com també dirigents del sector empresarial.

Nou centre d'investigació en nanociència de l'UAB-CEI.

Aposta ferma pels clústers

La UAB ha apostat pels clústers d'investigació en les seves línies estratègiques prioritàries. N'ha posat en marxa quatre:

CLÚSTER DE NANOTECNOLOGIA I NANOCIÈNCIA

Integra departaments de la Universitat, l'Institut Català de Nanotecnologia, el Centre Nacional de Microelectrònica, l'Institut de Ciència de Materials, l'associació Matgas i el Sincrotró Alba. S'ha establert una aliança amb el CSIC i l'Institut Català de Nanotecnologia per crear un gran centre d'investigació en nanociència. A més, l'existència d'aquest clúster permet a l'estudiant seguir un «nanocamí» en aquesta especialitat, que s'inicia amb els estudis de grau i continua amb el màster i el doctorat.

BIOCLÚSTER, ESPECIALITZAT EN BIOMEDICINA, BIOTECNOLOGIA I BIODIVERSITAT

Integra els departaments i les facultats d'aquest àmbit, juntament amb l'Institut de Biotecnologia i de Biomedicina, l'Institut de Neurociències i els centres d'investigació associats als cinc hospitals universitaris de la UAB.

CLÚSTER D'INNOVACIÓ TECNOLÒGICA EN GESTIÓ AERONÀUTICA

Reforça la relació de la Universitat amb el territori. Integra catorze departaments de la Universitat i hi participen importants empreses del sector, l'associació Barcelona Aeronàutica i de l'Espai (BAIE) i l'Ajuntament i l'Aeroport de Sabadell.

CLÚSTER D'EDUCACIÓ I FORMACIÓ

La base d'aquest clúster són els departaments i les unitats de la Facultat de Ciències de l'Educació, juntament amb els instituts propis, els centres de recerca i altres grups de la UAB que treballen en el camp de l'educació i de la formació o que poden aportar-hi elements. Es tracta d'un clúster inclusiu i dinàmic format per subclústers que canviaran segons les necessitats.

El Consell de Govern aprova els criteris bàsics per elaborar el pressupost 2012 a la UAB

➤ **Constata que cal abordar un conjunt de mesures que permetin aconseguir l'equilibri del pressupost**

El Consell de Govern de la UAB del 19 d'octubre va aprovar el document «Criteris bàsics del pressupost» per al 2012 (disponible a la intranet de la UAB). L'elaboració d'aquest pressupost es presenta en un context econòmic singular des d'un punt de vista històric. La crisi financera d'abast mundial està tenint uns efectes molt remarcables en la majoria de sistemes d'educació superior europeus.

Al nostre país, el pressupost 2011 de la Generalitat de Catalunya va incorporar una reducció del 10 % de la despesa no financera i no finalista. Aquesta reducció s'ha traduït, en el cas de les universitats, en una reducció fins i tot superior, de més

de 144 M € en l'aportació al model bàsic de finançament del sistema universitari. L'efecte final de la reducció de les diverses partides de subvenció pública per a la UAB ha estat de més de 34 M €

També cal destacar la reducció addicional de prop del 75 % de les inversions previstes per al 2011 al Pla d'Inversions Universitàries. Aquesta reducció ha estat la continuació d'altres ja realitzades els anys 2009 i 2010, que la UAB ha pogut compensar parcialment amb les convocatòries CEI (Campus d'Excel·lència Internacional).

DÈFICIT D'INVERSIONS I CORRENT

L'ajust de prop de 10 M € realitzat al pressupost 2011 per compensar la reducció en la subvenció pública de més de 34 M € implicarà un dèficit d'uns 24 M €, dels quals aproximadament 4 M € són dèficit d'inversions (devolucions de les bestretes de parcs científics), i la resta, 20 M € són

dèficit corrent. Cal tenir present que aquest dèficit és un excés de despesa per sobre dels ingressos de l'exercici 2011, i com a tal excés es consolida per als exercicis econòmics següents. Aquest dèficit s'afegirà als més de 46 M € de dèficit acumulat que la UAB ha generat fins al desembre de 2010.

Només un augment d'ingressos i una reducció de despesa en l'exercici 2012 en relació amb el 2011, per aquest valor de 20 M € permetrà reduir aquest desajust pressupostari. Per això, és imprescindible abordar un conjunt de mesures que permetin aconseguir l'equilibri del pressupost 2012, com a mínim pel que fa a la despesa corrent: 20 M €. Aconseguir aquesta fita permetrà, a curt termini, aturar el deteriorament de la tresoreria per poder afrontar el pagament de proveïdors i nòmines, i, a mitjà termini, evitar haver de prendre mesures molt més dràstiques.

Continuen les inauguracions de curs a Psicologia, Economia i Empresa, i Arxivística i Gestió de Documents

A l'esquerra, la inauguració a Psicologia. A la dreta, l'actuació de la Coral UAB a Economia i Empresa.

Durant el mes d'octubre han continuat els actes d'inauguració als centres de la UAB. El dia 24 va ser el torn de la Facultat de Psicologia, amb una cerimònia que va tenir lloc a la nova aula magna de la Facultat, i on el catedràtic de la UAB Joan

Subirats va parlar del moviment del 15M i de les seves possibles conseqüències. Segons va explicar, hi ha una consciència generalitzada que som davant d'un canvi que va més enllà de la crisi econòmica: «Estem en transició a una nova societat

però tenim encara velles polítiques». Es tracta d'un moviment digital des del principi: «Sense Internet no es pot explicar el que està passant».

El 3 de novembre, a la inauguració de curs de la Facultat d'Economia i Empresa, l'escriptor i pensador José Luis Sampedro va defensar la vida com a valor de referència per al futur en una conferència sobre les perspectives de futur que obre el desenvolupament de la ciència i la tecnologia per a la humanitat.

ESCOLA D'ARXIVÍSTICA

El 24 d'octubre, Borja de Riquer, catedràtic d'història contemporània de la UAB, va reflexionar sobre el paper dels arxius en la recerca a l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.

I el 4 de novembre, el secretari de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat, Josep Enric Llebot, va parlar del canvi climàtic a l'Escola de Prevenció i de Seguretat Integral.

Estudi sobre l'impacte de les universitats públiques a la societat

➤ L'ACUP analitza, per primera vegada conjuntament, l'activitat dels vuit centres docents públics

El ministre d'Educació, Ángel Gabilondo, i el conseller d'Economia i Coneixement de la Generalitat, Andreu Mas-Colell, van assistir, el 17 d'octubre, a l'edifici de la Pedrera, a la presentació de l'estudi «Impactes de les universitats públiques catalanes a la societat», elaborat per l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP). Aquest estudi analitza, per primer cop conjuntament, l'activitat de les vuit universitats públiques catalanes i la seva repercussió en la societat i l'economia del país.

L'estudi ofereix les principals dades i magnituds del sistema universitari públic català i es comparen amb dades del conjunt de l'Estat, de la UE i d'altres països i sistemes universitaris. A més, l'anàlisi s'il·lustra amb exemples concrets d'activitats i serveis que duen a terme les universitats catalanes en múltiples àmbits.

ALT IMPACTE I VALOR

Així es fa palès l'alt impacte i el valor afegit que les universitats aporten al territori, sigui per la via de la formació i el capital humà, sigui mitjançant la recerca científica, el desenvolupament social i cultural o la innovació i el progrés econòmic.

El conseller Mas-Colell, que va centrar la seva intervenció en la situació econòmica de les universitats, va lamentar que les retallades, per la rapidesa amb què s'han de dur a terme, «han de tocar múscul»,

i va reconèixer que la velocitat a la qual es fan «no és tan raonable com el procés d'ajust en si mateix».

El ministre Ángel Gabilondo va lloar l'estudi i l'extraordinària tasca de promoció de la cultura i la llengua catalanes que fan les universitats. Sobre les retallades, va afirmar que, encara que són «indispensables i ineludibles», Catalunya hauria de donar «absoluta prioritat a la ciència, el coneixement i la recerca».

A la presentació, també hi van intervenir el president de Catalunya Caixa, Manel Rosell, el llavors president de l'ACUP i rector de la UB, Dídac Ramí, i

L'estudi conclou que cada euro invertit en les universitats públiques catalanes reverteix en 1,88 euros a la societat

i el secretari executiu de l'ACUP, Josep Maria Vilalta, que va presentar algunes de les dades més rellevants de l'informe, com ara que cada euro invertit en les universitats públiques catalanes reverteix en 1,88 euros a la societat; que els beneficis directes i indirectes dels vuit centres públics catalans representen el 0,6 % del PIB català, una xifra que puja a l'1 % si es comptabilitzen les institucions vinculades a les universitats; o que el 60 % de la producció científica catalana es desenvolupa a les universitats i que aquesta producció té un impacte científic d'un 34 % per sobre de la mitjana mundial. Trobareu l'estudi a: www.universitat-societat.cat.

L'escriptora Ana María Matute fa una xerrada

L'escriptora Ana María Matute –Premio Cervantes i Premio Nacional de las Letras Españolas pel conjunt de la seva obra– va oferir una xerrada a l'Auditori de la Facultat de Filosofia i Lletres el 24 d'octubre. Va conversar amb els professors María Paz Ortuño i Fernando Valls, bàsicament, sobre el seu recorregut vital. Va parlar dels seus orígens com a escriptora adolescent i de la relació que va tenir amb els seus pares i va subratllar la severitat de la seva mare: «El meu pare era un mediterrani, un català, que hauria pogut ser amic d'Ulisses. La meua mare, una castellana tremenda, hauria pogut ser amiga del Cid». També va evocar l'impacte de la Guerra Civil i la postguerra.

Va explicar que, a la seva afició per escriure contes, s'hi ha d'afegir la de contar-los. Va aclarir que els contes que escriu «no són per a infants» i va lamentar que els conceptes de conte i infant «t'arraconen» literàriament parlant, sobretot tractant-se d'una autora. Els ponents es van detenir especialment en l'obra *Los niños tontos*, pionera en el camp dels microrelats.

Durant la xerrada, Matute va evocar la seva relació amb algunes personalitats literàries contemporànies. Va recordar amb especial afecte Carme Balcells, de qui va afirmar que «la va ajudar molt» en un moment difícil de la seva vida, i Camilo José Cela, de qui va dir que era «un home molt bo i paternal darrere del seu posat». Matute va escollir *Olvidado rey Gudú* com la seva obra favorita de totes les que ha escrit. Va afirmar que, quan escriu, les paraules «flueixen amb naturalitat», i va afegir: «El comportament de l'ésser humà sempre em sorprèn i és el que em porta a escriure novel·les».

Una altra de les dades conclouents de l'estudi és que el 60 % de la producció científica catalana es fa a les universitats.

Premis de l'ICE a vídeos d'estudiants de secundària

Què fareu? és el títol del vídeo guanyador del Premi Especial del Jurat del projecte interactiu «El nostre futur energètic», organitzat per l'ICTA i l'ICE, i en què van participar estudiants de batxillerat de deu escoles de les comarques de Barcelona.

Els premis als participants, un total de catorze, es van atorgar en un acte que va tenir lloc el 2 de novembre a Cosmo-caixa, entitat col·laboradora del projecte. Els alumnes que hi van participar són estudiants de 1r i 2n de batxillerat –i un grup de 3r d'ESO–, procedents d'instituts de Barcelona, Badalona, Viladecans, Sant Cugat del Vallès, Sabadell i Vic. Tots ells formen part del programa Argó de l'ICE.

Per veure els vídeos podeu anar a: www.elnostrefuturenergetic.cat.

Conveni entre la UAB i Aigües de Sabadell

La rectora de la UAB, Ana Ripoll, i el president d'Aigües de Sabadell (grup CASSA), Xavier Bigatà, van signar el 27 d'octubre un conveni marc de col·laboració en recerca i transferència de tecnologia. L'acord suposa la creació d'una comissió de treball mixta que abordarà qüestions científiques i tecnològiques relatives al cicle integral de l'aigua, especialment l'optimització del consum energètic i la reducció dels impactes ambientals de les depuradores. En aquesta línia, investigadors del Departament d'Enginyeria Química de la UAB i responsables tècnics de l'àrea de Sanejament i Nous Usos del grup CASSA aplicaran la recerca universitària en instal·lacions de l'empresa mitjançant proves pilot.

Els lectors de *Cavall Fort* trien el nom de l'euga de Veterinària

La celebració del bateig de l'euga Baliga no va privar-se de cava i pastís.

Un total de dos-cents cinquanta lectors de la revista *Cavall Fort* van batejar una euga de la Facultat de Veterinària amb el nom d'un personatge de la revista: Baliga.

L'euga va arribar a la Facultat de Veterinària procedent del Refugi d'Èquids de la Fundació Altarriba de Fonollosa, a prop de Manresa. L'animal havia estat rescatat d'un pàrquing, on va sobreviure sense menjar després d'haver estat abandonat pels seus amos.

A continuació, la Facultat de Veterinària va decidir posar nom a l'animal d'una

manera insòlita: per mitjà de la votació de nens i nenes de tot Catalunya a través de la revista *Cavall Fort*.

El nom guanyador, Baliga, va obtenir el 28 % dels vots, i va destacar entre altres propostes, com ara Ginny, Lluna, Marroneta, Rosella i Pipiripip.

L'euga Baliga formarà part dels diferents exemplars de què disposa la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona per a les pràctiques de formació dels futurs veterinaris.

PREMIS

El professor Ferran Martín, distingit per l'IEEE

El professor del Departament d'Enginyeria Electrònica de la UAB Ferran Martín ha rebut la distinció *Fellow* of the Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), per les seves contribucions al desenvolupament de línies de transmissió artificials basades en metamaterials i les seves aplicacions en enginyeria de microones. Martín és investigador ICREA Acadèmia, dirigeix el Centre d'Investigació en Metamaterials per a la Innovació en Tecnologies Electrònica i de Comunicacions de la UAB (CIMITEC) i una de les càtedres de transferència Parc de Recerca UAB –Santander. Amb prop de 400.000 membres, l'IEEE és l'associació internacional més important en l'àmbit de les noves tecnologies.

Anna Cabré, presidenta del Consell Català d'Estadística

Anna Cabré, directora del Centre d'Estudis Demogràfics (CED) i catedràtica de Geografia de la UAB, ha estat nomenada presidenta del Consell Català d'Estadística per la Generalitat. En aquest òrgan de caràcter consultiu i d'assessorament de l'Idescat, hi són representats diferents sectors socials amb l'objectiu de recollir les opinions sobre les necessitats d'informació estadística i verificar si s'ajusten a les demandes de la societat. Des de 1969, Cabré ha ensenyat anàlisi demogràfica a la Universitat de Montreal, la Universitat de París I, la Universitat de París X, El Colegio de México, la UAB i la Universitat de Girona. Coordina el Programa de Doctorat de Demografia de la UAB des que es va crear.

La Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia compleix 25 anys

El degà, Salvador Cardús, va reflexionar en el seu parlament sobre l'impacte positiu de l'adaptació a l'EEES.

➤ El tret de sortida de l'aniversari es va fer durant l'acte d'inauguració del nou curs acadèmic

La Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia va donar el tret de sortida a la celebració del seu 25è aniversari, el 20 d'octubre, amb l'acte d'inauguració del curs acadèmic i l'exposició «25 anys de publicacions de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia».

A l'acte d'inauguració de curs, Joan Botella, catedràtic del Departament de Ciència Política i de Dret Públic, i Fausto Miguélez, catedràtic del Departament de Sociologia, van pronunciar una lliçó inaugural a dues veus en què van glossar els orígens de la Facultat.

Botella va parlar del context social i universitari en què es va impulsar la creació de la que encara és l'única facultat de Catalunya dedicada a la sociologia i les ciències polítiques, i també va incidir en com el centre haurà d'adaptar-se als reptes del món actual, com ara la globalització, el qüestionament de l'estat de benestar o el paper dels mitjans de comunicació.

Miguélez, per la seva banda, va explicar que la filosofia de la Facultat ha de servir per afrontar la conjuntura actual. Segons va dir, el centre està «obligat» a exercir «un paper crític, analític», en lloc de «només patir les conseqüències de la crisi». Segons el sociòleg, cal adaptar-se a les circumstàncies i, per tant, l'activitat docent «ha de basar-se molt poc en els manuals i molt més en la inventiva».

El degà de la Facultat, Salvador Cardús, va repassar els bons resultats acadèmics

assolits pel centre al llarg del curs passat i va reflexionar sobre l'impacte positiu de l'adaptació a l'EEES, que ha propiciat una tasca docent «menys individualista» en la qual «no hi ha carrera personal sense aportació al col·lectiu».

Finalment, la vicerectora de Relacions Institucionals i de Comunicació, Maria José Recoder, va opinar que la celebració de l'aniversari del centre «ha de servir per donar-nos a conèixer millor a la societat catalana». Va destacar els projectes endegats recentment per la Facultat: la xarxa Alumni, la comissió per a la igualtat i els plans de comunicació externa i interna. Va tancar la seva intervenció fent una crida a continuar «sent crítics».

La Biblioteca de Ciències Socials ha organitzat l'exposició «25 anys de publicacions de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia», que recull el treball científic realitzat per la Facultat al llarg d'aquest quart de segle. Hi ha una part virtual, que es pot visitar al web de la Biblioteca, i una part presencial, al vestíbul, que anirà renovant el contingut cada sis setmanes.

Actuació musical a la inauguració de l'exposició.

BREUS

Visita a Rússia de l'A4U

Una delegació de l'Aliança 4 Universitats (formada per la UAB, la Universitat Autònoma de Madrid, la Universitat Carlos III de Madrid i la Universitat Pompeu Fabra) va fer una visita institucional a Rússia del 10 al 16 d'octubre.

El viatge va permetre signar acords de col·laboració docent i de recerca amb les universitats russes de més prestigi. La vicerectora de Relacions Internacionals de la UAB, Mercè Unzeta, va participar en l'expedició juntament amb els vicerectors de Relacions Internacionals de la UAM, la UC3M i la UPF.

Premis Nobel a la BGSE

Thomas J. Sargent i Christopher A. Sims, membres del consell científic de la Barcelona Graduate School of Economics (BGSE), han estat guardonats amb el premi Nobel d'economia. La BGSE, institut interuniversitari de recerca adscrit a la UAB i a la UPF, ha estat recentment seleccionada com a centre d'excel·lència per al programa Severo Ochoa en l'àrea de ciències socials i humanitats. Aquest programa reconeix els primers vuit centres de recerca espanyols en les seves àrees d'investigació.

Ripoll, vicepresidenta de l'ACUP

La rectora de la UAB, Ana Ripoll, és, des del 18 d'octubre, la nova vicepresidenta de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP). La nova junta directiva està formada per la rectora de la UAB; pel rector de la URV, Francesc Xavier Grau, com a president; pel rector de la UB i anterior president, Dídac Ramírez, com a secretari; pel president del Consell Social de la UPC, Joaquim Boixareu, com a vicepresident segon; i pel president del Consell Social de la UdG, Albert Bou, com a vicepresident tercer. L'ACUP va ser creada l'any 2002 per iniciativa de les universitats públiques i la UOC amb la finalitat de ser la veu essencial de les universitats públiques de Catalunya.

Important acord amb la universitat coreana de Keimyung

Ana Ripoll i Synn Ilhi després de signar el conveni que permetrà col·laborar en matèria de docència i de recerca.

➤ Durant l'acte, la rectora va destacar la importància de les relacions amb les universitats coreanes

La rectora de la UAB, Ana Ripoll, va signar, el 9 de novembre, un conveni amb Synn Ilhi, president de la Universitat de Keimyung, de Corea del Sud, per col·laborar tant en docència com en recerca. La Universitat de Keimyung forma part de l'Associació Internacional de Recerca Mèdica (IMRA), una aliança entre la UAB i set institucions capdavanteres de Corea del Sud per cooperar en els camps de la biomedicina i la nanotecnologia.

El conveni signat permetrà establir col·laboracions concretes entre la UAB i la Universitat de Keimyung tant per a activitats acadèmiques i científiques com per a intercanvi d'estudiants i personal docent i investigador. L'acord també facilitarà l'intercanvi d'informació i documentació entre les universitats.

APOSTA PER LA RECERCA BIOMÈDICA

Durant l'acte, la rectora de la UAB va destacar la importància de les relacions amb les universitats coreanes i l'aposta de la UAB per la recerca biomèdica. Va fer esment del projecte Ortèlius, que establirà una nova xarxa de col·laboració entre la UAB i les universitats de l'Àsia i l'Amèrica Llatina.

Ripoll va manifestar: «Volem facilitar la possibilitat que estudiants coreans i

NOMENAMENTS

Noves administradores de centre

Ana Masip Argilaga, administradora de centre de les facultats de Ciències i de Biociències, passa a ser la nova administradora de centre de la Facultat de Veterinària. El càrrec que ocupava fins ara l'ha assumit Anna Barragán Leiva, que fins ara era administradora de les facultats de Filosofia i Lletres i de Psicologia. Barragán anteriorment havia estat administradora de la Facultat de Medicina i de les escoles universitàries de Sabadell. És llicenciada en Publicitat i Relacions Públiques i màster en Gestió i Política Universitària. Com a administradora de Lletres i Psicologia s'ha nomenat Maria Espadale, que durant nou anys va ser cap de l'Oficina de Coordinació Institucional (200-2009). Des d'aquesta data i fins a l'actualitat, ha estat gerent del centre UNESCO de Catalunya. És llicenciada en Ciències Polítiques i Sociologia i màster en Gestió i Direcció Universitàries.

espanyols tinguin dobles titulacions amb reconeixement a tots dos països tant en el nivell de grau com en el de màster».

Per la seva banda, Synn va parlar del bon prestigi que la UAB té a Corea del Sud i va comentar que aquesta aliança és el primer pas de la Universitat de Keimyung en el seu projecte de relacions amb les institucions espanyoles.

EL WEB

www.uab.cat/accessibilitat-transport

La recentment celebrada Setmana de la Mobilitat a la UAB i també la publicació de l'enquesta dels hàbits de mobilitat a la UAB han posat sobre la taula moltes qüestions relacionades amb aquesta temàtica. Des del web de Mobilitat i Transports podeu accedir a molta informació sobre com moure-us pel campus de Bellaterra: caminant, amb bicicleta, amb autobús, amb tren i amb cotxe i moto. També hi trobareu documents estratègics, com ara el Pla de mobilitat de la UAB o el Pla estratègic d'accessibilitat. Aquest web també té un apartat videogràfic on podeu veure materials audiovisuals que responen a la pregunta «Per què ens movem tant?» o «El cost social de la mobilitat». Des d'aquí podreu esbrinar quant costa arribar a la UAB i com s'hi arriba.

L'exposició al bisfenol A altera el desenvolupament dels òvuls *in vitro*

➤ La recerca mostra que aquesta substància, que es troba en els plàstics, és perjudicial per al fetus

Investigadors de la UAB, en col·laboració amb el Departament de Ginecologia i el Banc de Teixits Fetals de l'Hospital de la Vall d'Hebron i el Grup de Recerca d'Endocrinologia Pediàtrica del Vall d'Hebron Institut de Recerca, han analitzat els efectes del bisfenol A (BPA), un polímer molt utilitzat per a la fabricació de plàstics, en cultius *in vitro* d'ovaris.

La recerca s'ha dut a terme emprant 21.570 oòcits cultivats *in vitro*. Els resultats demostren que l'exposició al bisfenol A, en concentracions que entren dins el marge permès per les autoritats sanitàries, és perjudicial per al fetus. El BPA redueix el nombre d'oòcits (les cèl·lules precursoras dels òvuls), la qual cosa podria influir negativament en la fertilitat de la dona i duplicar el risc d'intercanvi de cromosomes en el procés de divisió cel·lular. Una observació específica del cromosoma 21 en el desenvolupament de noranta oòcits ha demostrat que l'exposició al BPA podria incrementar el risc

de síndrome de Down en la futura descendència del fetus.

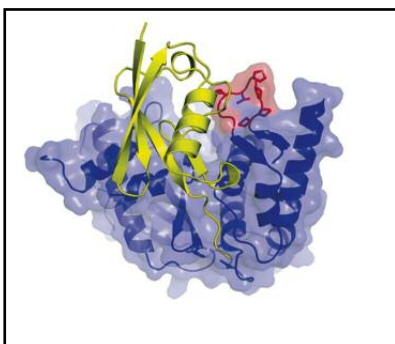
La recerca aporta dades concludents al debat sobre els efectes del BPA en la salut de les persones. Estudis previs en ratolins i cucs ja havien demostrat que hi ha efectes en la reproducció, i que l'exposició al BPA durant la gestació afecta la viabilitat i la qualitat de les cèl·lules precursoras dels òvuls en el desenvolupament del fetus.

La investigació, publicada a *Human Reproduction*, ha analitzat, per primer cop amb cèl·lules humanes, el procés de divisió cel·lular dels oòcits, la meiosi, durant la qual els cromosomes han d'ajuntar-se i intercanviar material (recombinació meiótica). «Segons els nostres

resultats, el BPA no afecta directament la fertilitat de les dones embarassades, sinó les seves filles i nètes, és un efecte multi-generacional», explica la professora de la UAB Montserrat Garcia Caldés, directora de l'estudi. I afegeix: «L'increment en la mortalitat dels oòcits en el fetus pot disminuir les reserves dels ovaris i la qualitat dels òvuls en la futura mare, i l'alteració en la recombinació dels cromosomes en el procés de divisió cel·lular incrementa la probabilitat d'alteracions numèriques, com la monosomia (una sola còpia d'un cromosoma en les cèl·lules de l'embrió) o la trisomia (tres còpies)».

«Estem exposats al BPA diàriament, principalment per via oral, ja que en trobem a les carmanyoles, a les ampolles de beguda o als plàstics aïllants del menjar», recorda Miguel Ángel Briño-Enríquez, primer signant de l'article, procedent de la Universitat de San Luis Potosí de Mèxic i investigador del Departament de Biologia Cel·lular, de Fisiologia i d'Immunologia de la UAB. I afegeix: «Tot i que, en general, la metabolitzem de manera regular, en les dones embarassades la seva depuració es veu alterada i en el fetus pot arribar a trobar-se en concentracions elevades».

Descriuen un nou mecanisme de regulació cel·lular

Els investigadors de l'IBB David Reverter i Kamela O. Alegre han descrit a *The Journal of Biological Chemistry* un mecanisme observat en un enzim que modifica un grup de proteïnes que participa en processos com la transcripció o la reparació del material genètic.

SUMO és una proteïna capaç d'enllaçar-se a certes proteïnes cel·lulars formant un nou tipus d'enllaç. Una de les característiques principals d'aquesta modificació és que és reversible; existeix

una família d'enzims, anomenats proteases, que són capaces de revertir-la i alliberar SUMO de la proteïna que està modificant, i canviar de nou la seva activitat cel·lular. Els investigadors han identificat una regió en aquestes proteases que és capaç de distingir i decidir actuar entre les dues varietats de SUMO que hi ha: SUMO1 i SUMO2. Aquesta capacitat de diferenciació és nova i molt important a l'hora d'activar o inhibir certs processos que tenen lloc a dins de les cèl·lules.

Grups de Recerca d'Amèrica i Àfrica Llatines

➤ És una xarxa de cooperació que col·labora en aspectes de salut pública i epidemiologia

Les institucions públiques sovint tracten d'una manera deficient alguns problemes de salut pública i epidemiologia que afecten especialment zones i comunitats socialment marginades d'Amèrica i Àfrica. És el cas dels tipus més resistents de tuberculosi, de l'obesitat i del treball infantil, la violència de gènere, etc. Els Grups de Recerca d'Amèrica i Àfrica Llatines (GRAAL) de la UAB col·laboren per investigar en aquests àmbits.

La xarxa de cooperació GRAAL va ser impulsada des de la Facultat de Medicina sota la coordinació de Miguel Martín, professor del Departament de Pediatria, d'Obstetrícia i Ginecologia i de Medicina Preventiva. Els membres dels GRAAL es troben cada dos anys per posar en comú els seus treballs i establir plans de futur. La darrera trobada va tenir lloc entre el 24 i el 28 d'octubre a la Facultat de Medicina de la UAB.

La xarxa GRAAL té presència a les universitats i centres de recerca de Mèxic, Veneçuela, l'Equador, el Brasil, Xile, Colòmbia, l'Argentina, Nicaragua i Moçambic, sempre mitjançant convenis interuniversitaris. El nucli de la UAB, principalment, forneix de formació sobre metodologia als grups americans i africans. L'organització de la xarxa, però, no és jeràrquica sinó transversal i oberta. Col·labora amb Metges sense Fronteres i altres grups i serveis públics dels

Imatge de la trobada que va fer aquesta xarxa de cooperació l'octubre passat.

tres continents; a Espanya, hi cooperen investigadors de la Universitat de la Corunya, de la Universitat Pompeu Fabra i de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Estudien l'impacte de la tuberculosi en poblacions indígenes i barris marginats, on l'actuació de les administracions públiques és més deficient

Les línies de recerca principals en què treballen els GRAAL són quatre i combinen temes pròpiament de salut amb problemàtiques socials i culturals. D'una banda, s'està estudiant l'impacte de la tuberculosi en poblacions indígenes i barris marginals, on proliferen les

variants de la malaltia més resistents als tractaments mèdics i on l'actuació de les administracions públiques és més deficient.

En segon lloc, al xarxa s'ocupa del sobrepès infantil. En zones socialment marginades es dedica més atenció a la desnutrició, però les dades sobre obesitat en infants indiquen que és un problema molt estès i de llarg abast, perquè les persones afectades tenen molt risc de convertir-se en adults obesos amb problemes de cor, de diabetis, respiratoris, etc.

En tercer lloc, s'investiga un ampli ventall de temes de salut laboral, com ara els riscos psicosocials dels funcionaris públics o els problemes derivats del treball infantil. Els nens són un grup especialment vulnerable a intoxicacions en els treballs agrícoles. Alhora, el problema té una dimensió marcadament sociocultural, ja que el treball infantil pot ser bàsic per a l'economia de les famílies més desfavorides.

Finalment, el GRAAL treballa en qüestions relacionades amb aspectes culturals i amb la violència de gènere, com ara l'extensió de la SIDA a Moçambic o la lluita contra l'ablació de clítoris a Gàmbia, tema en el qual col·laboren amb el Grup Interdisciplinari per a la Prevenció i l'Estudi de les Pràctiques Tradicionals Perjudicials, que dirigeix Adriana Kaplan, professora del Departament d'Antropologia Social i Cultural de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Polimèdia, una eina fonamental

La tasca investigadora desenvolupada pels Grups de Recerca d'Amèrica i Àfrica Llatines (GRAAL) és molt transversal i requereix un contacte fluid entre els grups. Per això, a més de les trobades bianuals, es fan tallers on es troben representants dels diferents grups per tractar temes comuns. El contacte en línia, però, és crucial.

En aquest sentit, Polimèdia ha esdevingut una eina fonamental per a la xarxa. Es tracta d'una aplicació que permet editar en format

digital enregistraments en els quals es combina la visió d'un docent impartint una explicació amb imatges il·lustratives com ara un vídeo, una presentació en format Power Point, etc. La Universitat Politècnica de València va desenvolupar aquesta eina, va cedir-la sense cost econòmic als GRAAL i actualment ja està a disposició de personal docent i investigador la UAB en general. Els enregistraments es fan al Centre de Recursos Docents de la Facultat de Medicina.

Identifiquen un regulador de la hipertròfia cardíaca

➤ En la recerca, publicada a *Nature*, hi han participat investigadors de la UAB

Un treball de recerca internacional ha permès descobrir com es controla la hipertròfia cardíaca, un augment del pes del cor que pot conduir a la insuficiència cardíaca, una de les principals causes de mortalitat i incapacitat al món. Aquest estudi, coordinat per investigadors del Medical Research Council de Londres i de l'Institut de Recerca Biomèdica de Lleida – Universitat de Lleida, i en el qual han participat investigadors del Vall d'Hebron Institut de Recerca, el Departament de Bioquímica i de Biologia Molecular, l'Institut de Neurociències de la UAB i el Parc Científic de Barcelona (PRAAL-PCB), ha identificat EndoG com una proteïna

responsable del manteniment de la forma i funció del cor i el seu paper fonamental com a reguladora de la hipertròfia cardíaca.

Malgrat el gran interès terapèutic, fins ara es desconeixien els mecanismes que controlen la hipertròfia cardíaca: què indueix i com es produeix l'engruiximent del cor quan no respon a un augment de

S'ha identificat la proteïna responsable del manteniment de la forma i funció del cor i el seu paper com a reguladora de la malaltia

la pressió arterial. Si es pogués controlar aquest engruiximent anormal del cor, es podria reduir el risc d'insuficiència cardíaca i millorar la salut del pacient. Aquesta descoberta, publicada a *Nature*,

obre les portes a la mateixa EndoG com a futura diana terapèutica i com a element clau en l'anàlisi i el pronòstic d'algunes malalties del cor.

A banda de tractar-se de l'òrgan més «vital» de l'organisme, el cor té la dificultat afegida que les seves cèl·lules no es regeneren. Durant la vida embrionària aquestes cèl·lules es van formant i deixen de desenvolupar-se poc després de néixer. Aleshores tenen tota la vida per créixer, però el seu nombre ja està determinat. Quan els cardiomiòcits moren a causa, per exemple, d'un infart agut de miocardi, aquesta regió queda inert i no és possible regenerar-ne la part afectada, que mai més no tornarà a funcionar. Per aquest motiu, a banda del camí iniciat per la medicina regenerativa, molts investigadors centren els seus esforços a entendre com emmalalteix el cor, com es pot evitar que aquestes cèl·lules cardíacques morin i com es pot fer que perllonguin la vida.

Les formigues treballen en cadena per recol·lectar més llavors

Un estudi dut a terme per investigadors del Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals (CREAF) i del Departament de Biologia Animal, de Biologia Vegetal i d'Ecologia ha descrit, per primer cop, una estratègia de recol·lecció de llavors en què les formigues es reparteixen les tasques segons les seves habilitats.

Les obreres petites són més ràpides buscant llavors, mentre que les obreres de

mida més gran són millors transportant-les. Per tant, les cadenes de transport de llavors observades s'organitzen segons la mida de la formiga, de més petites a més grans, fins que arriben al niu. Els investigadors van observar cadenes de formigues *Messor bouvieri* en les quals col·laboraven de dues a nou obreres diferents.

Una curiositat de l'estudi és que les formigues treballen en equip depenent

de la mida de la formiga que troba la llavor. Si una formiga gran troba una llavor és molt probable que la transporti ella sola fins al niu. En canvi, si la que troba la llavor és una formiga petita, aleshores hi ha grans probabilitats que comenci un treball en equip. Tot i així, la forma en què es fa el treball en equip és peculiar. Sembla que no és per voluntat pròpia que l'obrero petita passa la llavor a l'obrero gran, sinó que són les formigues grans les que «roben» la llavor de les formigues petites per assegurar l'èxit del transport. Per tant, el transport de llavors cooperatiu entre una formiga i la següent implica algunes lluites internes promogudes per les obreres grans.

La recerca es va fer a Castellbell i el Vilar, un poble situat a prop de Barcelona. Els investigadors van seguir més de 206 llavors de botja (*Dorycnium pentaphyllum*), des que eren recol·lectades per obreres de *Messor bouvieri* fins a la seva destinació. Un 64 % de les llavors van arribar al niu i la resta van caure.

EL WEB

La UAB participa en la missió espacial Euclid

El consorci espanyol per a la missió espacial Euclid, on participa, entre d'altres, l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya, el Port d'Informació Científica, l'Institut de Física d'Altes Energies i la UAB, ha desenvolupat un satèl·lit espacial per entendre l'origen de l'expansió accelerada de l'univers, l'energia fosca, que constitueix més d'un 70 % de la matèria-energia del nostre univers actual. La recerca està vinculada al premi Nobel de Física d'enguany. La missió espacial Euclid ha estat seleccionada per l'ESA per al programa Cosmic Vision 2015-2025 entre més d'una cinquantena de propostes i es preveu el llançament del satèl·lit a finals de 2019.

Congrés Internacional sobre Metamaterials

Barcelona va acollir, del 10 al 13 d'octubre, la cinquena edició del Congrés Internacional sobre Materials Artificials i Metamaterials. El centre de recerca CIMITEC de la UAB es va ocupar de l'organització local del Congrés. Hi han participat ponents de reconegut prestigi, com ara Richard W. Ziolkowski, Harry Atwater i Costas Sokoulis. L'activitat de recerca en aquest camp ha experimentat un creixement exponencial en l'última dècada, fruit de les exòtiques propietats d'aquests materials i de les seves aplicacions potencials en camps tan diversos com la diagnòstic mèdica, l'òptica, les telecomunicacions o el disseny de nous sensors.

Experts en dret animal es reuneixen a la UAB

Els dies 24 i 25 d'octubre va tenir lloc la Minding Animals Pre-Conference «Animals and the Law», organitzada pel Grup de Recerca Animals, Dret i Societat de la UAB. L'objecte d'aquesta primera reunió científica va ser focalitzar l'interès en el tractament jurídic que reben els animals en els dos grans sistemes jurídics: *common law* (dret civil anglosaxó) i *civil law* (dret civil continental). Es va fer un balanç entre els problemes que es plantegen i les respostes que s'han donat fins ara en aquest camp emergent de coneixement. En l'organització de l'esdeveniment, hi han col·laborat la Direcció General de Sanitat i Protecció del Consumidor de la Comissió Europea i l'Oficina de Protecció dels Animals de l'Ajuntament de Barcelona.

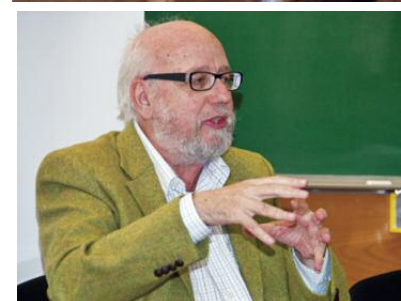
Es fan les IV Jornades de la Xarxa Temàtica Llengua i Ciència

➤ La quarta edició es dedica a la presentació de projectes i a la reflexió sobre el futur de la Xarxa

Els dies 26, 27 i 28 d'octubre, es van fer les IV Jornades de la Xarxa Temàtica Llengua i Ciència a la Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB. Va inaugurar la reunió José Luis Peset Reig, investigador del CSIC, amb la xerrada «El origen de la psiquiatria, humores y pasiones en el Siglo de las Luces», i va tancar la trobada José Ignacio Pérez Pascual, catedràtic de la Universitat de la Corunya, amb la conferència «El vocabulario científico en la prensa».

Les Jornades es van dedicar a l'exposició i debat dels projectes dels grups de recerca que formen part de la Xarxa i s'hi van debatre propostes d'anàlisi i descripció de la llengua de la ciència i de la tècnica de diferents èpoques històriques, des de la filologia i des de la història de la ciència, així com també projectes de col·laboració amb empreses privades per elaborar repertoris lèxics especialitzats.

Les conclusions es van centrar en les línies que cal seguir per avançar cap a l'enfortiment internacional de la Xarxa Temàtica i en la incorporació de nous equips de recerca, tant europeus com americans, amb vista a competir en l'espai europeu de recerca mitjançant la concurrència a les convocatòries de projectes europeus que permetin la col·la-

A dalt, la taula inaugural; a baix, J. L. Peset.

boració entre grups supranacionals. També es va acordar que la Universitat de la Corunya aculli la propera trobada, el 2013.

La trobada va ser un èxit de participació i els grups de recerca Diacronia i Lèxic i Neolcyt, dirigits pels professors Gloria Claveria i Cecilio Garriga, respectivament, del Departament de Filologia Espanyola de la UAB, van rebre el reconeixement dels investigadors participants en les Jornades per la bona organització de la reunió i pels resultats assolits.

Investiguen un sudoku molecular

Investigadors de l'Institut Català de Nanotecnologia, de l'ICREA i del Departament de Física han investigat les propietats d'un tipus especial de sudoku, fabricat mitjançant el muntatge de molècules diminutes. El resultat, publicat a *Nature Communications*, és un retrat detallat de com cada molècula interacciona amb les seves veïnes i condueix electricitat quan resta atrapada entre dos elèctrodes metàl·lics.

Els científics van usar la punta afilada atòmicament d'un microscopi d'efecte túnel per moure molècules de la mida d'1

nanòmetre sobre un substrat de plata. La punta permet triar amb detall la posició de cada molècula i construir petits quadrats moleculars, creus i cadenes de mida i orientació controlats. S'usa, doncs, com un elèctrode mòbil per provar la conductivitat elèctrica de les molècules en funció de la seva posició al tauler. S'ha descobert que la conductància molecular pateix fortes variacions no només d'una molècula a una altra, sinó també dins de cada molècula, a causa de la possibilitat d'explotar diferents canals de transport d'electrons en diverses posicions de la molècula.

COMUNITAT

Augmenta l'ús del transport públic per venir al campus

La Setmana de la Mobilitat a la UAB, celebrada aquest octubre, va promoure l'ús de diferents transports sostenibles.

➤ L'ús d'aquest transport arriba al 56,9 % del total de la comunitat universitària

L'enquesta «Hàbits de mobilitat de la comunitat universitària de la UAB 2011» revela que augmenta l'ús del transport públic en detriment del privat per desplaçar-se al campus de Bellaterra. Els resultats s'han presentat en el marc de la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura de la UAB, que va tenir lloc del 7 a l'11 de novembre.

L'estudi, que s'ha elaborat a partir de 5.069 respostes recollides entre els estudiants i el personal docent i administratiu, indica que l'ús del transport privat per entrar i sortir del campus de Bellaterra ha reulat fins al 36,9 %, mentre que ha augmentat el del transport col·lectiu fins a situar-se en el 56,9 %.

És especialment significatiu el fet que l'ús del transport públic i del transport no motoritzat hagi augmentat entre les persones que disposen de vehicle privat. Un 50,1 % de la comunitat universitària disposa de cotxe, i un 5,1 %, de motocicleta. La tercera part (33,6 %) d'aquest col·lectiu aposta pel transport sostenible: un 29,7 % utilitza el transport públic i un 3,9 % fa ús del transport no motoritzat, és a dir, es desplaça amb bicicleta o a peu.

D'altra banda, destaca que creix l'hàbit del transport sostenible en els desplaçaments des dels principals nuclis urbans de l'entorn de la UAB. L'ús del transport

privat retrocedeix en benefici del transport públic entre la comunitat universitària resident a Barcelona, Sabadell i Terrassa. I, en els casos de Cerdanyola del Vallès i Sant Cugat del Vallès, el transport privat està cedint terreny al transport no motoritzat.

BON SERVEI A L'ABAST

L'enquesta indica que un bon servei a l'abast incentiva l'ús del transport públic. Exceptuant les persones que no disposen de vehicle o carnet de conduir, els membres de la comunitat universitària que escullen aquesta opció ho fan principalment per la proximitat al lloc de residència (25,6 %), el preu (10,6 %) i la puntualitat i regularitat (11,2 %). Entre les persones que utilitzen el transport privat, un 24,8 % prefereix aquesta opció perquè hi ha poca oferta de transport públic des del seu lloc de residència, tot i que també cal destacar que un 40,1 % l'escull perquè el considera un transport més ràpid.

Segons l'estudi, en un dia tipus, al campus de Bellaterra es generen 129.290 desplaçaments d'entrada i sortida. Aquest volum de desplaçaments fa necessari que la UAB defineixi les seves polítiques de mobilitat i transports mitjançant el seu Pla de Mobilitat. L'enquesta «Hàbits de mobilitat de la comunitat universitària de la UAB» es fa cada dos anys. El sondeig l'ha realitzat el Grup d'Estudis de Mobilitat, Transport i Territori (Gemott) del Departament de Geografia de la UAB, que dirigeix la professora Carme Miralles.

Muriel Casals inaugura el curs del Servei de Llengües

El Servei de Llengües-UAB Idiomes va inaugurar el curs acadèmic el 21 d'octubre amb una ponència de Muriel Casals, presidenta d'Òmnium Cultural i professora de la UAB, en què va exhortar la societat civil i el món universitari a mobilitzar-se perquè el futur de la llengua i de l'economia de Catalunya està «en joc».

Segons Casals, el dèficit fiscal, la sentència del TC sobre l'Estatut o la interlocutòria del TSJC sobre el model d'immersió lingüística són exemples que, per «salvar el país», cal «l'emancipació plena» d'Espanya, objectiu que políticament s'ha d'abordar amb «paciència i tenacitat» però sense defugir una «certa dosi d'enfrontament».

La ponència de Casals va ser la cloenda d'un acte en què Montserrat Balagueró, directora del Servei de Llengües, va fer un balanç positiu del curs 2010-2011, tot i que va emplaçar a treballar encara més i de forma més eficient en el curs entrant, orientant els serveis als àmbits de més valor afegit.

Isabel Pont, secretària general del Consell de Govern de la UAB, va coincidir a demanar «fer més amb menys», tot i que va assegurar que els pressupostos del 2012 de la Universitat garanteixen «tot allò indispensable», com un Servei de Llengües que «no ha de ser qüestionat». Per la seva banda, Joan Melcion, vicegerent d'Ordenació Acadèmica, va optar per un discurs «optimista» perquè, segons va afirmar, és fàcil tenir «entusiasme i alegria» en un «món viu i a estones vibrant» com ho és l'universitari.

BREUS

El fotògraf Antonio Zamora
exposa a Cerdanyola

El dia 3 de novembre, el col·laborador d'aquesta publicació i fotògraf de la UAB des de fa molts anys, Antonio Zamora, va inaugurar l'exposició de pintura digital a la galeria El Balcó de Cerdanyola del Vallès.

La mostra dels seus treballs artístics, titulada «Geometries», es podrà veure en aquesta sala fins al 20 de gener. Es tracta d'una col·lecció de dotze obres d'1 x 1 metre que «busca noves formes d'expressió en les quals es fusionin el gust per la pintura i l'atracció per la tecnologia digital». El protagonista de la mostra és un element geomètric molt identificat amb l'ésser humà: l'esfera.

Neix la International Summer School de la UAB

➤ De moment s'hi ofereixen tres programes que combinen activitats formatives i lúdiques

La UAB ha creat la International Summer School (ISS) per oferir als estudiants internacionals una experiència en aprenentatge i vivències personals durant els mesos d'estiu en l'entorn del campus de la UAB. L'objectiu és constituir un punt de trobada en què participants de diferents àmbits i procedències puguin disposar d'una oferta de coneixements sobre llengua, cultura i entorn socioeconòmic que complementi els que ja posseeixen, i alhora compartir una experiència d'aprenentatge en una comunitat internacional i en relació amb altres cultures.

La ISS es desenvoluparà en el marc d'una ciutat excepcional com és Barcelona, i aprofitarà els recursos propis que la UAB té al seu abast: el campus universitari de Bellaterra, la Casa Convalescència (edifici modernista emblemàtic de

l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau de Barcelona), les instal·lacions del programa StudyAbroad, també a Barcelona, així com també altres instal·lacions que, en conveni amb la UAB, puguin tenir un valor afegit per a un programa d'aquest tipus.

Els programes que s'han ofert, de moment, són tres: Programes per a Grups, Spanish Language Campus i University Residential Camps. Tots combinen formació acadèmica amb activitats culturals complementàries per Barcelona i Catalunya, i tenen una durada d'entre dues i tres setmanes. Per a més informació: www.uab.es/estudiantes-internacionales.

Homenatge als treballadors del PAS que fa 25 anys que són a la UAB

L'11 de novembre va tenir lloc l'acte anual de reconeixement dels treballadors del col·lectiu del PAS que fa més de 25 anys que són a la Universitat. Enguany, la trobada va consistir en un esmorzar a la Torre Vila-Puig, al qual van assistir 54 dels 66 homenatjats.

L'acte va transcórrer en un ambient distès gràcies al retrobament de vells coneguts i companys de promoció que, en alguns casos, feia anys que no coincidien. Santiago Guerrero, gerent de la Universitat Autònoma de Barcelona, acompanyat d'Àurea Roldán, vicegerent de Recursos Humans i Organització, i d'altres membres de l'equip gerencial, va agrair la feina realitzada i el compromís amb la Universitat dels congregats. Abans de finalitzar la trobada, els homenatjats van ser obsequiats amb alguns regals.

L'acte anual de reconeixement insti-

tucional als treballadors del PAS de llarga trajectòria es va recuperar el 2006. El nombre d'homenatjats d'enguany supera el de les edicions anteriors: 48 el 2010, 30 el 2009, 27 el 2008 i 14 el

2007. El col·lectiu del Personal d'Administració i Serveis inclou 2.515 treballadors entre indefinits, eventuais i interins, segons les últimes dades de 2010.

S'estudien sistemes de captació d'aigua pluvial en edificis

➤ S'analitzen quatre tipus de teulades diferents als edificis del campus dins el projecte Pluvivost

Els sistemes de captació d'aigua pluvial a través de teulades són la primera opció en zones urbanes, però les cobertes tenen un potencial molt diferent segons les seves característiques.

Mitjançant l'anàlisi de quatre tipus de teulades diferents als edificis de la Facultat de Medicina, de Ciències de la Comunicació i del Servei d'Anàlisi Arqueològiques, un estudi elaborat per investigadors de la UAB ha conclòs que els sostres inclinats de policarbonat o xapa metàl·lica poden absorbir el 92 % de la pluja que hi cau, un 50 % més que les cobertes planes i de grava i un 8 % més que les inclinades de teula.

Segons Xavier Gabarrell, coordinador de l'estudi, tenint en compte unes precipitacions mitjanes en el clima mediterrani de 600 l/m² anuals i un consum mitjà de

115 litres/persona al dia, un sostre inclinat de policarbonat o xapa de 150 m² equipat pot subministrar el 50 % de les necessitats d'aigua en una casa unifamiliar habitada per quatre persones. Pel que fa a un model de ciutat més dens, en un edifici de vuit plantes amb tres habitatges a cadascuna i una coberta de 400 m² es pot cobrir el 5 % de les necessitats d'aigua. Econòmicament, la instal·lació d'un sistema podria ser viable en el millor dels supòsits a partir d'uns costos de subministrament de l'aigua d'1,86 €/m³. Els usos de l'aigua pluvial convenientment filtrada i tractada poden ser molt diversos, com ara el rec de carrers i jardins, la neteja de terres i vehicles, o el subministrament per a la rentadora. L'important estalvi d'aigua potable que representaria condueix els investigadors a recomanar la inclusió de sistemes eficients de captació d'aigua pluvial en la planificació urbanística.

L'estudi forma part del projecte Pluvivost del grup de recerca Sostenipra, participat per l'ICTA i pel Departament d'Enginyeria Química.

Es presenten les esmenes al reglament del Consell d'Estudiants de la UAB

El 29 de novembre es va fer una reunió per debatre la proposta de reglament del Consell d'Estudiants de la UAB (CEUAB) un cop finalitzat el període de presentació d'esmenes el 31 d'octubre.

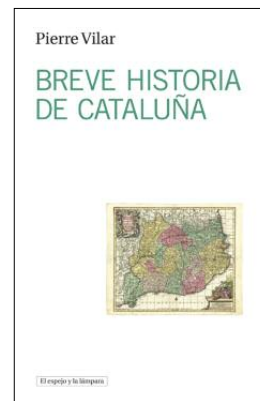
En total s'han presentat 44 demandes de modificació d'articles, 25 propostes d'ampliació del reglament i una esmena a la totalitat, en un procés que Joan Lluís Pérez Francesch, delegat de la rectora per a estudiants, ha qualificat de positiu perquè «ha demostrat l'interès que hi ha entre l'alumnat per crear aquest òrgan».

Els aspectes més tractats han estat les atribucions i la representativitat del CEUAB en els òrgans de govern de la Universitat, la periodicitat i la composició dels plens, i la durada dels càrrecs que s'hi escullin. El document base de reglament de què es partia va ser redactat per la Unitat d'Estudiants i de Cultura reco-

llint part de les aportacions dels estudiants participants en les I Jornades de Formació sobre Participació Estudiantil que es van organitzar al març.

La votació de les esmenes l'efectuaran entre dos i cinc estudiants en representació de cada centre docent –depenent del cens–, membres del claustre o de les juntes de facultat. La proposta definitiva de reglament es traslladarà tot seguit al Consell de Govern, que haurà de validar-lo en última instància.

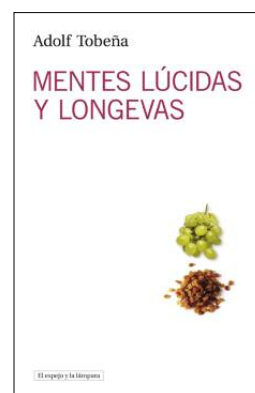
El Consell d'Estudiants de la UAB és un nou òrgan que pretén, segons Pérez Francesch, «vertebrar institucionalment la participació estudiantil» i ser l'interlocutor amb la direcció universitària per «defensar estrictament els interessos» de l'alumnat. La constitució d'aquest consell és prevista per al primer trimestre de 2012.

BREVE HISTORIA DE CATALUÑA

Pierre Vilar. Col·lecció **El Espejo y la Lámpara**, 3. Bellaterra: Edicions UAB, 2011

Aquest llibre –tercer de la nova col·lecció Edicions UAB– és el resultat de la reunió de dos textos escrits per Pierre Vilar per a la *Història de Catalunya*, publicats a Edicions 62 a finals dels anys vuitanta. Mestre absolut de la síntesi, Vilar dona aquí una lliçó d'història, testimoni de l'amor intel·lectual per una altra cultura i d'una capacitat extraordinària per comprendre-la. Aquesta obra és una introducció molt bona per saber què ha estat Catalunya a través del temps, i ahora és també un homenatge a una forma de concebre l'ofici d'historiador que avui resulta més necessària que mai.

MENTES LÚCIDAS Y LONGEVAS

Adolf Tobeña. Col·lecció **El Espejo y la Lámpara**, 4. Bellaterra: Edicions UAB, 2011

No totes les persones que arriben a una edat avançada ho fan en les mateixes condicions: hi ha ancians enèrgics i d'altres que s'endinsen en processos de deteriorament dramàtics. Aquest llibre dona resposta bàsicament a dues qüestions: quins són els factors que propicien una longevitat autònoma i fructífera?, i què es pot fer per preservar la ment lúcida fins al final? El professor de la UAB posa els seus coneixements científics a la nostra disposició per analitzar el fenomen de l'envelliment i ens explica quines són les pautes de desgast cerebral.

«No s'hauria de parlar de retallades sense parlar de redistribució»

José Luis Sampedro

José Luis Sampedro (Barcelona, 1917) ha impartit classes d'economia a la Universitat Complutense de Madrid, al Centro de Estudios e Investigaciones Sociológicas, a les universitats britàniques de Salford i Liverpool i al Bryn Mawr College dels Estats Units. També va ser professor invitat durant els primers anys de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la UAB. Va ser assessor del Ministeri de Comerç, assessor del Banco Exterior de España i senador per designació reial. Sampedro és novel·lista i un destacat pensador crític amb el capitalisme i la injustícia social. Des del 1990, és membre de la Real Academia Española. Sampedro va pronunciar la lliçó magistral a l'acte d'inauguració del curs acadèmic de la Facultat d'Economia i Empresa el 3 de novembre passat.

ZAMORA

➤ **L'AUTÒNOMA** ha parlat amb aquest escriptor, economista i membre de la Real Academia Española

Vostè ha ambientat alguns dels seus llibres en diferents períodes de la història contemporània espanyola. La literatura ha contribuït a recuperar la memòria del passat recent?

No hi ha dubte que la literatura ben documentada i respectuosa amb la història contribueix al coneixement dels usos i costums de l'època en què s'emmarca. Les novel·les ambientades a la Guerra Civil, la postguerra i el franquisme no en són una excepció. Benvingudes siguin en aquest ambient de confusió, en el qual fins i tot la Real Academia de la Historia ha estat cominada a revisar el seu diccionari per admetre-hi que Franco va ser un dictador.

La desmemòria històrica està relacionada amb els retrocessos actuals dels drets democràtics i l'estat social?

Tot i que no és el motiu fonamental, perquè el retrocés en drets humans i estat social obeeix a causes financeres del capitalisme especulatiu i depredador en desaparèixer el bloc soviètic, no hi ha dubte que la desmemòria sobre el gran esforç que van representar les conquestes socials deixa via lliure als interessos del poder.

A *La sonrisa etrusca* vostè sembla apuntar una desnaturalització de les relacions humanes. Som ara més distants, més insolidaris?

No parlaria de desnaturalització, sinó de canvis en les relacions humanes com a conseqüència inevitable dels canvis socials i de l'avenç tecnològic. La resposta a aquesta pregunta requereix matisacions que excedeixen l'espai d'una entrevista breu.

És cert que l'estat de benestar no podrà sobreviure sense fer ara alguns sacrificis? S'hauria de definir a quins sacrificis ens referim o, millor dit, al sacrifici de qui.

Dels banquers o dels pensionistes? És obvi que els recursos del planeta no són il·limitats i s'han d'administrar millor, però també està molt clar que no s'hauria de parlar de retallades sense parlar de redistribució.

No és paradoxal que hi hagi alhora les mobilitzacions del moviment 15-M i una àmplia majoria absoluta del PP a les eleccions?

Més que paradoxal, em sembla que una cosa és conseqüència de l'altra. Dit d'una altra manera, una part de la societat es mobilitza en contra d'aquesta passivitat, en realitat deliberadament inculcada per l'opinió publicada (no pas pública) de la societat mediàtica.

Respecte del món universitari, creu, com han plantejat altres intel·lectuals, que assistim a un eclipsi de les humanitats?

L'eclipsi de les humanitats en l'ensenyament no és una qüestió de creences, sinó la constatació d'un fet.

l'autònoma

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

L'AUTÒNOMA Publicació de la UAB

EDICIÓ I PRODUCCIÓ:

Àrea de Comunicació i de Promoció

REDACCIÓ: Pablo Alegría, María Jesús Delgado, Clara Florensa, Miguel Ángel Linares, Octavi López, Sònia Perelló, Lucas Santos.

IMPRESSIÓ: Servei de Publicacions

FOTOGRAFIES: Antonio Zamora, Jordi Pareto, Pierre Cauapé

Novembre. Núm. 251

Les opinions expressades per les persones entrevistades reflecteixen únicament les seves idees. Està prohibida la reproducció total o parcial dels continguts d'aquesta revista sense l'autorització escrita de l'editor. L'AUTÒNOMA es pot imprimir en format Acrobat via Internet a: www.uab.cat

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Àrea de Comunicació i de Promoció
Edifici del Rectorat
08193 Bellaterra
(Cerdanyola del Vallès)
Tel. 93 581 13 35
Fax 93 581 25 46
www.uab.cat
g.prensa@uab.cat